

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

درس ۵۸ (حمله چنگیز و تیمور به ایران)

مجموعه سوال و جواب کتاب مطالعات اجتماعی ه شتم - متوسطه اول - تهیه کننده: علیرضا اسماعیلی

- ۱- مغولان از چه اقوامی بودند و در کجا می زیستند؟ مغولان از اقوام پیاپیانگردی بودند که در سرزمین مغولستان واقع در شمال چین و جنوب سیبری می زیستند.
- ۲- شیوه ی زندگی مردمان مغولستان چگونه بود؟ آب و هوای سرد و خشک منطقه، موجب شده بود که آنها شیوه ی زندگی کوچ نشینی و دامداری را برگزینند.
- ۳- چرا قبایل مغول به غارت یکدیگر و همسایگان روی آوردند؟ قبایل مغول تا پیش از چنگیز خان پراکنده بودند و حکومتی نداشتند. این قبایل به سبب افزایش جمعیت و کمبود مراتع ناگزیر بودند برای تأمین زندگی، به غارت یکدیگر و همسایگان روی آورند.
- ۴- چنگیز که بود و چه کرد؟ چنگیز رئیس یکی از قبایل مغول بود که قبایله های مغول را زیر فرمان خود درآورد و حکومتی نیرومند تشکیل داد و برای اداره ی آن کشور، مجموعه قوانینی را با عنوان یاسای چنگیزی تدوین کرد و به اجرا گذاشت.

- ۵- یکی از اصول مهم یاسای چنگیزی چه بود؟ آن بود کسانی که خود را تسلیم سپاه مغول می کردند، از قتل و غارت در امان بودند، اما آنان که مقاومت می کردند، باید قتل عام و غارت می شدند.
- ۶- چنگیز چگونه فردی بود؟ چنگیز در فنون رزمی مهارت کامل داشت و در حيله های جنگی استاد بود. وی، مردی پی رحم بود و سرپازان و حتی فرزندانش باید بدون چون و چرا فرمانش را اجرا می کردند.
- ۷- مغولان پس از آنکه متحد و قدرتمند شدند به چه فکری افتادند؟ به فکر حمله به سرزمین های آباد و تصاحب ثروت آنها افتادند. آنها نخست به چین حمله و شهر تروتمند پکن را تسخیر و غارت کردند.
- ۸- مغولان چگونه به مرزهای ایران نزدیک شدند؟ مغولان با فتح سرزمین هایی در غرب مغولستان، به مرزهای ایران نزدیک شدند.
- ۹- بهانه ی چنگیز خان برای حمله به ایران چه بود؟ در زمان سلطان محمد خوارزمشاه وقتی اعضای یک کاروان تجاری مغول به یکی از شهرهای ایران آمده بودند، به دستور حاکم آن شهر به چرم جاسوسی دستگیر و کشته شدند. چنگیز خان این موضوع را بهانه قرار داد و با لشکری عظیم به ایران هجوم آورد.
- ۱۰- سلطان محمد خوارزمشاه در مقابل مغولان چه کرد؟ سلطان محمد به مقابله شتافت، اما در همان برخورد اول با سپاه مغول، چنان دچار بیم و هراس شد که فرار کرد. فرار او، روحیه ی سپاهیان و مردم را ضعیف کرد.
- ۱۱- سلطان جلال الدین خوارزمشاه در مقابل مغولان چرا نتوانست کاری از پیش ببرد؟ او در یک جنگ پر مغولان پیروز شد اما به دلیل اختلافات و درگیری های داخلی، کاری از پیش نبرد. در آن شرایط حساس، برخی از سرداران و حاکمان معلی و نیز خلیفه ی عباسی نه تنها جلال الدین را یاری نکردند، بلکه با وی درگیر جنگ شدند.
- ۱۲- نتیجه ی حمله ی چنگیز خان به ایران چه بود؟ بر اثر این هجوم، بسیاری از ایرانیان جان باختند و تعداد زیادی به اسارت درآمدند یا آواره شدند. ترس و وحشت سراسر ایران را فراگرفت و مردم دچار سرخوردگی شدند. از این رو میل به گوشه گیری و دوری از اجتماع در جامعه رواج یافت. شهرها و آبادی های زیادی را ویران کردند و آسیب فراوانی به مزارع کشاورزی و قنات ها وارد آوردند. مغولان همچنین مساجد و کتابخانه ها را خراب کردند و کتاب ها را سوزاندند.
- ۱۳- هلاکو خان که بود؟ اقدامات او را بنویسید؟ هلاکو خان نوه ی چنگیز بود. او مأمور شد فتوحان مغول را در ایران و دیگر بخش های جهان اسلام کامل کند. اقدامات او: ۱- اسماعیلیان ایران را از بین برد و قلعه های آنان را تسخیر کرد ۲- با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه، خلافت عباسی را برانداخت.
- ۱۴- اوضاع ایران در دوران فرمانروایی سلسله ی ایلخانان چگونه بود؟ ایران از نظر سیاسی یکپارچه و متحد شد و حکام و سرداران معلی تحت حاکمیت و سلطه ی مغولان، قرار گرفتند. حکومت ایلخانان با سایر حکومت های مغولی در آسیا و دولت های اروپایی ارتباط برقرار کرد.
- ۱۵- پس از مرگ آخرین ایلخان مغول (ابوسعید) حکومت ایلخانان دچار چه وضعیتی شد؟ حکومت ایلخانان فروپاشید. ایران یک بار دیگر گرفتار هرج و مرج، آشوب، جنگ و قتل و غارت های بی حساب شد، یکپارچگی و اتحاد سیاسی کشور ما از بین رفت و حاکمان معلی و سرداران مغول و غیر مغول، هر کدام بو پختگی از آن مسلط شدند و با یکدیگر به رقابت و ستیز برخاستند.
- ۱۶- همزمان با فروپاشی حکومت ایلخانان، چه عواملی موجب بروز قیام های مردمی شد؟ بی عدالتی و ستمگری حاکمان معلی، خشم و نارضایتی مردم را برانگیخت و موجب بروز قیام های مردمی در گوشه و کنار ایران شدند.
- ۱۷- قیام سرداران از کجا و بر اثر تعلیمات چه کسانی آغاز شد؟ از روستای باشتین در سبزوار آغاز شد. مردم سبزوار در آن زمان بر اثر تعلیمات شیخ خلیفه و شیخ حسن چوری آماده ی مقابله با ظلم و ظالمان شده بودند.
- ۱۸- حکومت سرداران چگونه تأسیس شد؟ ساکنان روستای باشتین که از زیاده خواهی و گستاخی مأموران حاکم مغولی خراسان به ستوه آمده بودند، به پا خاستند و مأموران مغول را مجازات کردند. آنان سپس با شعار سر به دار می دهیم، تن به ذلت نمی دهیم، سپاه حاکم مغول را در آن ولایت شکست دادند. قیام به سرعت گسترش یافت و سرداران پس از تصرف شهر سبزوار، حکومت خود را تأسیس کردند.
- ۱۹- تیمور که بود و چه کرد؟ تیمور گورکانی یکی از فاتحان مشهور در تاریخ است که بخش وسیعی از آسیا را فتح کرد و امپراتوری تیموری را بنیان گذاشت. او خود را از خاندان چنگیز می دانست. تیمور در پی رحمی و خونریزی دست کمی از چنگیز خان مغول نداشت.

۲۰- تیمور پس از تسلط بر ماوراء النهر چه کرد؟ پاسو، استفاده از اوضاع پریشنان و آشفتگی ایران که بر هر گوشه ی آن خانی و سرداری حکومت می کرد، چندین مرتبه به کشور ما یورش آورد. یورش های تیمور نیز همچون هجوم چنگیز، آسیب و صدمات فراوانی به مردم ایران وارد کرد. در چریان این یورش ها، عده ی زیادی تلف شدند و اموال و دارایی مردم غارت گردید.

۲۱- شاهرخ که بود و چه کرد؟ شاهرخ پسر تیمور، بر رقیبان خود برتری یافت و موفق شد بخش وسیعی از ایران را تحت تسلط خود در آورد.

* - مغولان در زمان ..... به ایران هجوم آوردند . (خوارزمشاهیان)

* - هجوم هولناک ..... یکی از فجایع تاریخ ایران بود . (چنگیز)

* - هلاکوخان پس از نابودی خلافت عباسی ، حکومت ..... را تأسیس کرد . (ایلخانان)

* - حکومت سربداران ، پشتیبان مذهب ..... بود . (شیعه)

* - حکومت سربداران پس از یورش ..... به ایران از بین رفت . (تیمور)

* - پایتخت تیمور شهر ..... بود . (سمرقند)

* - امپراتوری تیمور از مرزهای ..... تا ..... گسترش یافته بود . (چین - شام)

* - حکومت تیموریان سرانجام با ظهور حکومت ..... در ایران از میان رفت . (صفویان)

